ΨΗΦΙΣΜΑ (ΕΕ) 2023/1963 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

της 10ης Μαΐου 2023

με τις παρατηρήσεις που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της απόφασης σχετικά με την απαλλαγή όσον αφορά την εκτέλεση του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής κοινής επιχείρησης για τον ITER και την ανάπτυξη της πυρηνικής σύντηξης (F4E) για το οικονομικό έτος 2021

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ,

— έχοντας υπόψη την απόφασή του σχετικά με την απαλλαγή όσον αφορά την εκτέλεση του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής κοινής επιχείρησης για τον ITER και την ανάπτυξη της ενέργειας από σύντηξη για το οικονομικό έτος 2021,

— έχοντας υπόψη το άρθρο 100 και το παράρτημα V του Κανονισμού του,

— έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Ελέγχου του Προϋπολογισμού (A9-0092/2023),

Α. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Ευρωπαϊκή κοινή επιχείρηση για τον ITER και την ανάπτυξη της ενέργειας από σύντηξη («η κοινή επιχείρηση») συστάθηκε για περίοδο 35 ετών με την απόφαση 2007/198/Ευρατόμ του Συμβουλίου ([1])·

Β. λαμβάνοντας υπόψη ότι η κοινή επιχείρηση άρχισε να λειτουργεί αυτόνομα τον Μάρτιο του 2008·

Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα μέλη της κοινής επιχείρησης είναι η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (Ευρατόμ), εκπροσωπούμενη από την Επιτροπή, τα κράτη μέλη της Ευρατόμ, και τρίτες χώρες που έχουν συνάψει συμφωνία συνεργασίας με την Ευρατόμ στον τομέα της ελεγχόμενης πυρηνικής σύντηξης·

Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι στόχοι της κοινής επιχείρησης είναι να παράσχει τη συνεισφορά της Ένωσης στο διεθνές έργο ITER για την παραγωγή ενέργειας από σύντηξη, να εφαρμόσει τη συμφωνία ευρύτερης θεώρησης μεταξύ Ευρατόμ και Ιαπωνίας, και να προβεί σε προετοιμασίες για την κατασκευή ενός αντιδραστήρα σύντηξης, καθώς και των σχετικών εγκαταστάσεων, για σκοπούς επίδειξης·

Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι στο έργο ITER συμμετέχουν επτά παγκόσμιοι εταίροι, ήτοι η Ένωση, εκπροσωπούμενη από την Ευρατόμ, οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Ρωσία, η Ιαπωνία, η Κίνα, η Νότια Κορέα και η Ινδία, η ΕΕ δε έχει αναλάβει το μεγαλύτερο μέρος του κόστους κατασκευής (45,4 %) ενώ οι υπόλοιποι εταίροι συνεισφέρουν 9,1 % έκαστος, κατανομή η οποία θα μεταβληθεί κατά τη φάση λειτουργίας, οπότε η Ένωση θα καλύπτει το 34 % του λειτουργικού κόστους ([2])·

ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι παρεχόμενοι από την Ένωση πόροι για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών της και την υλοποίηση των συναφών δραστηριοτήτων της στο πλαίσιο του έργου ITER έως το 2031 ανέρχονται συνολικά σε 18,2 δισεκατομμύρια EUR (σε τρέχουσες τιμές) ([3])·

Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, μετά την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ένωση και την Ευρατόμ στις 31 Ιανουαρίου 2020 και την αδυναμία των μερών να συνάψουν το πρωτόκολλο που προβλέπεται στη συμφωνία εμπορίου και συνεργασίας μεταξύ της Ένωσης και της Ευρατόμ και του Ηνωμένου Βασιλείου, όπως συμφωνήθηκε στις 30 Δεκεμβρίου 2020, το Ηνωμένο Βασίλειο εξακολουθεί να μην συνδέεται με το έργο ITER και να μην είναι μέλος της κοινής επιχείρησης και, επομένως, δεν συνεισφέρει στον προϋπολογισμό της·

Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο αντίκτυπος και οι συνέπειες που έχει στις δραστηριότητες της κοινής επιχείρησης ο παράνομος, απρόκλητος και αδικαιολόγητος επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας εξακολουθούν να είναι δύσκολοι να υπολογιστούν·

([1]) Απόφαση 2007/198/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 27ης Μαρτίου 2007 , περί ιδρύσεως της ευρωπαϊκής κοινής επιχείρησης για τον ITER και την ανάπτυξη της πυρηνικής σύντηξης και περί παραχωρήσεως προνομίων σε αυτήν (ΕΕ L 90 της 30.3.2007, σ. 58).

([2]) Έγγραφα του ITER: «Value estimates for ITER Phases of Construction, Operation, Deactivation and Decommissioning and Form of Party Contributions» (Εκτιμώμενες αξίες για τις φάσεις κατασκευής, λειτουργίας, απενεργοποίησης και παροπλισμού και μορφή των συνεισφορών των μελών) και «Cost Sharing for all Phases of the ITER Project» (Επιμερισμός τους κόστους για όλες τις φάσεις του έργου ITER).

([3]) Οι εκτιμήσεις βασίζονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής COM(2017) 319, της 14ης Ιουνίου 2017, και στο σχετικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής SWD(2017) 232, πίνακας 4.

Γενικά

1. εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι στην έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με τους ετήσιους λογαριασμούς της κοινής επιχείρησης για το οικονομικό έτος 2021 («η έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου») διαπιστώνεται ότι οι ετήσιοι λογαριασμοί παρέχουν ακριβοδίκαιη εικόνα, από κάθε ουσιώδη πλευρά, της οικονομικής κατάστασής της την 31η Δεκεμβρίου 2021 και των αποτελεσμάτων των πράξεών της, των ταμειακών ροών της και των μεταβολών του καθαρού ενεργητικού για το οικονομικό έτος 2021 την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό της και τους λογιστικούς κανόνες που ενέκρινε ο υπόλογος της Επιτροπής· τονίζει επίσης ότι οι πράξεις στις οποίες βασίζονται οι λογαριασμοί για το οικονομικό έτος 2021 είναι, από κάθε ουσιώδη πλευρά, νόμιμες και κανονικές·

2. εκφράζει τη λύπη του, ωστόσο, για το γεγονός ότι η έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι οι ετήσιοι λογαριασμοί της κοινής επιχείρησης για το οικονομικό έτος 2021 επισημαίνουν το εκτιμώμενο συνολικό κόστος που υπολόγισε η κοινή επιχείρηση για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων παράδοσης για το έργο ITER, το οποίο ανέρχεται σε 18,3 δισεκατομμύρια EUR (σε τιμές 2021), καθώς και το γεγονός ότι οι αλλαγές στις βασικές παραδοχές για την εκτίμηση και την έκθεση σε κινδύνους θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε σημαντικές αυξήσεις του κόστους και/ή περαιτέρω καθυστερήσεις στην υλοποίηση του έργου ITER·

3. αναγνωρίζει ότι το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» προβλέπει φιλόδοξους στόχους για την κοινή επιχείρηση, οι οποίοι μπορούν να επιτευχθούν μόνον εάν σχεδιαστούν και εφαρμοστούν αποτελεσματικές λύσεις οι οποίες να αντιμετωπίζουν τις αδυναμίες των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και να προετοιμάζουν το έδαφος για τις μελλοντικές προκλήσεις που προκύπτουν από την αύξηση των αρμοδιοτήτων, π.χ. στον τομέα της διαχείρισης ανθρώπινων πόρων και του προγραμματισμού· παρατηρεί, στο πλαίσιο αυτό, ότι οι ιδιαίτερα περίπλοκοι και επαχθείς υπολογισμοί και απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων εισάγουν σημαντικό κίνδυνο σφάλματος, και ζητεί επομένως να διερευνηθούν οι δυνατότητες απλοποίησης, όπου αυτό είναι δυνατόν και συμβατό με το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο·

4. σημειώνει με ανησυχία το γεγονός ότι η Ρωσία αποτελεί μέλος του ΔΟ ITER, με υποχρέωση να παραδώσει διάφορα συστατικά μέρη των έργων στο πλαίσιο του ITER στην εγκατάσταση συναρμολόγησής του στη Γαλλία (Cadarache), καθώς και να καταβάλλει ετήσιες συνεισφορές στον οργανισμό αυτόν, πράγμα που συνεπάγεται κίνδυνο περαιτέρω καθυστερήσεων και αυξημένου κόστους για το έργο ITER·

5. σημειώνει ότι η κοινή επιχείρηση διατηρεί εκτίμηση του συνολικού κόστους όσον αφορά την εκπλήρωση των υποχρεώσεων παράδοσης για το έργο ITER («εκτίμηση κατά την ολοκλήρωση»), η οποία περιλαμβάνει το κόστος των φάσεων κατασκευής και λειτουργίας έως το 2035, καθώς και των φάσεων παροπλισμού και απενεργοποίησης έως το 2042· σημειώνει ακόμη ότι, στο τέλος του 2021, η κοινή επιχείρηση εκτίμησε ότι το συνολικό αυτό κόστος ανέρχεται σε 18,3 δισεκατομμύρια EUR (σε τιμές του 2021), εκ των οποίων οι συνολικές πληρωμές που πραγματοποιήθηκαν στο τέλος του 2021 ήταν 8,3 δισεκατομμύρια EUR ενώ οι εκτιμώμενες μελλοντικές πληρωμές ήταν 10 δισεκατομμύρια EUR(σε τιμές του 2021)·

6. παρατηρεί ότι οι αλλαγές στις βασικές παραδοχές για την ανωτέρω εκτίμηση και την έκθεση σε κινδύνους ενδέχεται να οδηγήσουν σε περαιτέρω αύξηση του κόστους και καθυστερήσεις των έργων και, για το 2021, θεωρεί ότι, σύμφωνα με την έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή σε γεγονότα που ενδέχεται να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην εκτίμηση κατά την ολοκλήρωση· επισημαίνει περαιτέρω ότι οι εν λόγω βασικές παραδοχές περιλαμβάνουν τη νέα βάση αναφοράς για το έργο ITER που προβλέπεται να εφαρμοστεί το πρώτο τρίμηνο του 2023, την καθυστερημένη παράδοση κατασκευαστικών μερών, τις κυρώσεις σε βάρος της Ρωσίας, την εν εξελίξει έγκριση, από τη γαλλική αρχή πυρηνικής ασφάλειας, της συναρμολόγησης των κατασκευαστικών μερών του σκάμματος Tokamak, και την αναμενόμενη αναθεώρηση της εκτίμησης κόστους όσον αφορά το συγκρότημα «Hot Cell»· υπογραμμίζει ότι, σε περίπτωση προβλημάτων παράδοσης που έχουν ως αποτέλεσμα να λείπουν κρίσιμες συνιστώσες για τη συνέχιση του έργου, θα πρέπει να διερευνηθούν εναλλακτικές ροές εφοδιασμού·

7. υπενθυμίζει ότι ο ITER αναμένει επισήμως μια πρώτη δοκιμή λειτουργίας το 2025 και την επίτευξη πλήρους ισχύος σύντηξης έως το 2035· παρατηρεί, ωστόσο, ότι αυτή η βάση αναφοράς εγκρίθηκε το 2016 και ότι έκτοτε οι καθυστερήσεις στην κατασκευή και την παρασκευή, καθώς και η πανδημία της COVID-19, μείωναν ολοένα και περισσότερο τις πιθανότητες να τηρηθεί η προθεσμία του 2025· υπογραμμίζει επίσης ότι, σύμφωνα με την έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, υπάρχει κίνδυνος περαιτέρω καθυστέρησης λόγω συνδυασμού διαφορετικών κατασκευών, από προβλήματα συγκόλλησης των τμημάτων δοχείων κενού που σχηματίζουν τον χαλύβδινο θάλαμο εντός του οποίου θα πραγματοποιηθούν τα πειράματα σύντηξης έως το πρόβλημα της διάβρωσης που προκαλεί ρωγμές βάθους έως 2,2 χιλιοστών στις πλάκες θερμικής θωράκισης, επηρεάζοντας και τα 23 χιλιόμετρα σωλήνων ψύξης που είναι συγκολλημένοι στην επιφάνεια του κατασκευαστικού μέρους· σημειώνει ότι, επειδή το πρόβλημα των ρωγμών στους σωλήνες ψύξης θα μπορούσε να είναι συστημικό, και να επηρεάζει όλα τα στοιχεία θερμικής θωράκισης του Tokamak, η νέα διοίκηση του ITER ενεργοποιεί μια στρατηγική επισκευής για τα τμήματα των πλακών θερμικής θωράκισης και του δοχείου κενού του Tokamak·

8. σημειώνει ότι η διάρκεια και το κόστος των επισκευών δεν μπορούν να εκτιμηθούν επακριβώς στο παρόν στάδιο, και ότι το Συμβούλιο του ITER, στα τέλη του 2023, σχεδιάζει να εγκρίνει μια νέα βάση αναφοράς του ITER, όπου θα καθορίζεται το χρονοδιάγραμμα για ορισμένα επιτεύγματα, γεγονός που θα οδηγήσει σε σημαντική καθυστέρηση των προθεσμιών εντός των οποίων αναμένει να επιτευχθούν βασικά ορόσημα και, συνεπώς, θα επηρεάσει την εκτίμηση κατά την ολοκλήρωση· καλεί την κοινή επιχείρηση να υποβάλει έκθεση σχετικά με το αποτέλεσμα και τις αναμενόμενες καθυστερήσεις, καθώς και τον αντίκτυπό τους στην ολοκλήρωση του έργου ITER·

9. σημειώνει ότι, όσον αφορά τις απαιτήσεις πυρηνικής ασφάλειας, η αρχή πυρηνικής ασφάλειας (ΑΠΑ) έχει την τελική εξουσία να εγκρίνει τυχόν περαιτέρω αλλαγές στον σχεδιασμό οι οποίες επηρεάζουν τις απαιτήσεις πυρηνικής ασφάλειας, και ότι, στο πλαίσιο αυτό, στις αρχές του 2021, η κοινή επιχείρηση υπέβαλε επισήμως αίτηση στην ΑΠΑ να εγκρίνει τον νέο σχεδιασμό συγκόλλησης και την τεχνολογία που σχετίζεται με τη συναρμολόγηση των κατασκευαστικών στοιχείων του σκάμματος Tokamak· υπογραμμίζει, ωστόσο, ότι η ΑΠΑ δεν ζήτησε πρόσθετες πληροφορίες από την κοινή επιχείρηση για την ολοκλήρωση της ανάλυσης της ΑΠΑ πριν από τον Ιανουάριο του 2022· σημειώνει ότι η έγκριση από την ΑΠΑ αποτελεί μεν μέρος της συνήθους διαδικασίας συναρμολόγησης του ΔΟ ITER, ενδέχεται όμως να οδηγήσει σε περαιτέρω καθυστέρηση αρκετών μηνών και, συνεπώς, να επηρεάσει την εκτίμηση κατά την ολοκλήρωση·

10. καλεί την κοινή επιχείρηση να αναθεωρήσει την εκτίμηση κόστους για το συγκρότημα «Hot Cell», προκειμένου να καταστεί δυνατή -σύμφωνα με το τρέχον στάδιο ωριμότητας των απαιτήσεων σχεδιασμού του ΔΟ ITER- η κατάρτιση αξιόπιστης εκτίμησης κόστους·

Δημοσιονομική και χρηματοοικονομική διαχείριση

11. σημειώνει ότι, τον Δεκέμβριο του 2020, το διοικητικό συμβούλιο της κοινής επιχείρησης ενέκρινε τον αρχικό προϋπολογισμό της κοινής επιχείρησης για το 2021, με 1 048,77 εκατομμύρια EUR σε πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων και 742,81 εκατομμύρια EUR σε πιστώσεις πληρωμών, και ότι, τον Νοέμβριο του 2021, το διοικητικό συμβούλιο τροποποίησε τον εν λόγω προϋπολογισμό·

12. εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι οι οριστικές διαθέσιμες πιστώσεις, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς από το προηγούμενο έτος, ανέρχονται σε 1 069,88 εκατομμύρια EUR σε πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων και 764,83 εκατομμύρια EUR σε πιστώσεις πληρωμών·

13. σημειώνει ότι τα ποσοστά εκτέλεσης των πιστώσεων αναλήψεων υποχρεώσεων και των πιστώσεων πληρωμών ήταν 99,7 % και 97,4 % αντίστοιχα (σε σύγκριση με 100 % και 98 % το 2020)·

14. σημειώνει ότι, από το ποσό των 1 069,88 εκατομμυρίων EUR που ήταν διαθέσιμο για πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων, εκτελέστηκε το 88,4 % μέσω επιμέρους αναλήψεων υποχρεώσεων (που αναλογούν σε 942,50 εκατομμύρια EUR)·

15. σημειώνει με ικανοποίηση ότι, σε συνέχεια της σύστασης απαλλαγής για το 2020 όσον αφορά τη μέθοδο υπολογισμού των συνεισφορών των μελών για το 2020, η κοινή επιχείρηση ενέκρινε διορθωτικά μέτρα, ιδίως δε σχέδιο ενιαίου εγγράφου προγραμματισμού, ώστε να μην επαναληφθεί το πρόβλημα που επισήμανε το Ελεγκτικό Συνέδριο·

16. σημειώνει επομένως ότι, όσον αφορά τις συνεισφορές των μελών για το 2021, η κοινή επιχείρηση χρησιμοποίησε το ετήσιο και πολυετές πρόγραμμα 2020-2024 που εγκρίθηκε από το διοικητικό συμβούλιο της στις 10 Δεκεμβρίου 2019, με εκτιμώμενο ποσό 6,5 εκατομμύρια EUR για τις συνεισφορές των μελών·

17. σημειώνει ότι, από τον Ιανουάριο του 2016, οι εν λόγω κοινές επιχειρήσεις που χρηματοδοτούνται μόνον εν μέρει από τον προϋπολογισμό της Ένωσης οφείλουν να καταβάλλουν στο συνταξιοδοτικό καθεστώς της Ένωσης εργοδοτικές εισφορές κατά το μέρος που αντιστοιχεί στην αναλογία των επιδοτούμενων από τρίτη χώρα εσόδων τους ([4])· εκφράζει την ανησυχία του για το γεγονός ότι οι κοινές επιχειρήσεις δεν έχουν καταβάλει ακόμα τέτοιες εισφορές, δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν συμπεριέλαβε τις εν λόγω δαπάνες στους προϋπολογισμούς των κοινών επιχειρήσεων ούτε ζήτησε επίσημα να καταβληθούν οι σχετικές πληρωμές· καλεί την Επιτροπή να λάβει μέτρα για να αποφευχθούν παρόμοια ζητήματα στο μέλλον.

([4]) Άρθρο 83α του κανονισμού αριθ. 31 (ΕΟΚ), 11 (ΕΚΑΕ), για τον καθορισμό του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων και του καθεστώτος που εφαρμόζεται στο λοιπό προσωπικό της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (ΕΕ 45 της 14.6.1962, σ. 1385/62).

18. καλεί, εν προκειμένω, σύμφωνα με την καθοδήγηση της Επιτροπής προς τις κοινές επιχειρήσεις, το Γραφείο Διαχείρισης και Εκκαθάρισης των Ατομικών Δικαιωμάτων της Επιτροπής να υπολογίζει τις εργοδοτικές εισφορές κάθε κοινής επιχείρησης ως ποσοστό των προερχομένων από τρίτη χώρα εσόδων προς τα συνολικά έσοδα της κοινής επιχείρησης, συμπεριλαμβανομένων των προερχομένων από τρίτη χώρα εσόδων που προορίζονται για την κάλυψη των επιχειρησιακών δαπανών· σημειώνει ότι για τον ITER, το ποσοστιαίο αυτό μερίδιο ορίστηκε σε 21,6 % ή περίπου 5,8 εκατομμύρια EUR για την περίοδο 2017-2020, ενώ για το 2021 ήταν 19,8 % ή περίπου 1,5 εκατομμύρια EUR· υπογραμμίζει επίσης ότι, για τον καθορισμό της μεθόδου υπολογισμού του ύψους των εργοδοτικών εισφορών που πρέπει να καταβάλλουν οι κοινές επιχειρήσεις στον προϋπολογισμό της Ένωσης βάσει των εσόδων, η εν λόγω καθοδήγηση λαμβάνει υπόψη μόνο τις σχετικές διατάξεις του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης·

19. καλεί την κοινή επιχείρηση να μην περιμένει τον τελικό υπολογισμό των εισφορών που εκκρεμούν, αλλά να λάβει υπόψη την υποχρέωση αυτή κατά τον σχεδιασμό του μελλοντικού προϋπολογισμού της, όπως μέσω αντίστοιχης συσσώρευσης συνταξιοδοτικών εισφορών·

20. γνωρίζει εντούτοις ότι, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις των καταστατικών της κοινής επιχείρησης, το συνολικό ποσό των συνεισφορών των μελών δεν πρέπει να υπερβαίνει το 10 % των ετήσιων διοικητικών εξόδων της κοινής επιχείρησης, πράγμα που υποδηλώνει ότι, οι εργοδοτικές εισφορές πρέπει να ανέρχονται σε περίπου 740 013 EUR ετησίως για την κοινή επιχείρηση (βάσει αριθμητικών στοιχείων του 2021)· σημειώνει, επομένως, ότι η συνύπαρξη των διαφορετικών αυτών νομικών διατάξεων ενέχει τον κίνδυνο να ερμηνεύεται με διαφορετικό τρόπο ο υπολογισμός των εργοδοτικών εισφορών της κοινής επιχείρησης και να ποικίλει ο συνεπαγόμενος οικονομικός αντίκτυπος, και αναμένει ότι αυτή η ανασφάλεια δικαίου θα εξαλειφθεί χωρίς καθυστέρηση· εκφράζει την ικανοποίησή του για την ετοιμότητα της κοινής επιχείρησης να συνεργαστεί με την Επιτροπή για σαφέστερη ευθυγράμμιση των σχετικών νομικών βάσεων·

Επιδόσεις

21. σημειώνει ότι το 2021 ήταν το πρώτο έτος του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027·

22. εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι, κατά τη διάρκεια του 2021, η κοινή επιχείρηση σημείωσε περαιτέρω πρόοδο στις εργασίες και συνέχισε την παράδοση ορισμένων από τις κύριες συνιστώσες του ITER, προκειμένου να ξεκινήσουν οι δραστηριότητες συναρμολόγησης σύμφωνα με το σχέδιο για την επίτευξη του σταδίου «Πρώτο πλάσμα» στα τέλη του 2025· σημειώνει ότι ο οργανισμός ITER ανασχεδιάζει αυτή τη στιγμή τη γραμμή βάσης του σταδίου «Πρώτο πλάσμα», το αποτέλεσμα δε αναμενόταν να αποφασιστεί από το συμβούλιο του ITER το 2022, και ότι η κοινή επιχείρηση θα προσαρμόσει στη συνέχεια τον προγραμματισμό της αναλόγως·

23. σημειώνει ότι, μετά από 10 έτη, η κοινή επιχείρηση μεταβίβασε την ευθύνη για τον συντονισμό των κτιριακών εγκαταστάσεων στον οργανισμό ITER· σημειώνει ότι, σύμφωνα με τον προγραμματισμό που συνδέεται με τη δημόσια ρύθμιση για την κατασκευή κτιρίων, η μεταφορά αυτή είχε προβλεφθεί για τον Σεπτέμβριο του 2018, όταν δεν υπήρχαν πλέον οι κύριοι κίνδυνοι κατασκευής επιτόπου·

24. σημειώνει ότι, κατά τη διάρκεια του 2021, η πανδημία της COVID-19 συνέχισε να έχει σημαντικό αντίκτυπο στην εφοδιαστική αλυσίδα της κοινής επιχείρησης, καθώς πολλοί από τους προμηθευτές της κοινής επιχείρησης επηρεάστηκαν από τους περιορισμούς όσον αφορά τη συμμετοχή στην εργασία και τα ταξίδια, και από τις τρέχουσες και μελλοντικές επιπτώσεις στην αποδοτικότητα λόγω των ενισχυμένων μέτρων υγιεινής που απαιτούνται στα περισσότερα κράτη μέλη· εκφράζει τη λύπη του για το γεγονός ότι οι καθυστερήσεις σε ορισμένες παραδόσεις αυξήθηκαν σε 4 μήνες, με αποτέλεσμα ο αντίκτυπος στο «κόστος κατά την ολοκλήρωση» να ανέλθει σε 45 εκατομμύρια EUR (57 εκατομμύρια EUR το 2020, αμφότερα ποσά σε τιμές του 2008)·

25. σημειώνει επίσης ότι οι έμμεσες επιπτώσεις της πανδημίας της COVID-19 εξακολουθούν να έχουν αντίκτυπο σε πολλές από τις συμβάσεις της κοινής επιχείρησης, λόγω των υψηλών αυξήσεων στις τιμές των πρώτων υλών, και ότι οι επιπτώσεις στο κόστος κατά την ολοκλήρωση εξακολουθούν να βρίσκονται υπό εκτίμηση· σημειώνει, ωστόσο, ότι ο αντίκτυπος της πανδημίας της COVID-19 είναι σοβαρός αλλά όχι σημαντικός, και ότι το αποτέλεσμα των δημοσιονομικών καταστάσεων του 2021 δεν είναι ουσιώδες·

Πρόληψη της απάτης και της σύγκρουσης συμφερόντων

26. σημειώνει ότι ο υπεύθυνος για την καταπολέμηση της απάτης και δεοντολογίας προώθησε και συντόνισε την εφαρμογή της στρατηγικής της κοινής επιχείρησης για την καταπολέμηση της απάτης και του συνοδευτικού σχεδίου δράσης για την καταπολέμηση της απάτης που καλύπτει την περίοδο 2020 έως 2023·

27. εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι η υλοποίηση του σχεδίου δράσης για την καταπολέμηση της απάτης παρακολουθείται συστηματικά μέσω ειδικής βάσης δεδομένων, όπου περιγράφονται λεπτομερώς το πεδίο εφαρμογής κάθε δράσης, ποιος την έχει αναλάβει και η ημερομηνία-στόχος για την υλοποίησή της, καθώς και για το γεγονός ότι έχει επιτευχθεί ικανοποιητική πρόοδος όσον αφορά την εφαρμογή των δράσεων για την καταπολέμηση της απάτης·

28. σημειώνει επίσης ότι το 2021 παρασχέθηκαν σε συνεχή βάση πληροφορίες και υποστήριξη σε θέματα πρόληψης της απάτης, ιδίως στο προσωπικό που συμμετείχε στις δημόσιες συμβάσεις, τη διαχείριση των συμβάσεων και τη χρηματοδότηση, και ότι το εσωτερικό δίκτυο ανταποκριτών απάτης της κοινής επιχείρησης ενημερωνόταν μεμονωμένα και στο πλαίσιο των τακτικών συνεδριάσεων του δικτύου διασφάλισης·

29. εκτιμά το γεγονός ότι οι κανόνες, οι διαδικασίες, οι διεργασίες και οι βέλτιστες πρακτικές στον τομέα της δεοντολογίας και της πρόληψης και διαχείρισης των συγκρούσεων συμφερόντων κοινοποιήθηκαν στο προσωπικό το 2021, μεταξύ άλλων με τη συμπερίληψη, στο εγχειρίδιο της κοινής επιχείρησης, ειδικών κεφαλαίων για τη δεοντολογική ακεραιότητα και την πρόληψη της απάτης, μιας σελίδας για την καταγγελία δυσλειτουργιών, και μιας ενότητας για την πρόληψη και τη διαχείριση των συγκρούσεων συμφερόντων·

Προσωπικό και προσλήψεις

30. εκφράζει τη λύπη του για το γεγονός ότι, τον Νοέμβριο του 2021, το προσωπικό της κοινής επιχείρησης προχώρησε σε απεργία και ότι, σύμφωνα με εσωτερικές και εξωτερικές αξιολογήσεις διαχείρισης και διάφορες έρευνες που διενεργήθηκαν εσωτερικά, η επιδείνωση του εργασιακού περιβάλλοντος της κοινής επιχείρησης οφειλόταν κατά κύριο λόγο σε αδυναμίες στο επίπεδο της ανώτερης διοίκησης (π.χ. μη διαφανείς και δυσλειτουργικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων, έλλειψη κοινωνικού διαλόγου)· σημειώνει ακόμη ότι η δυσανάλογη χρήση εξωτερικών ανθρώπινων πόρων επέτεινε τις προκλήσεις και τους κινδύνους για το εργασιακό περιβάλλον, γεγονός που επιβεβαίωσαν οι εκπρόσωποι του προσωπικού της κοινής επιχείρησης και οι επίσημες επιστολές τους που διαβιβάστηκαν στους αρμόδιους Επιτρόπους· σημειώνει ότι, στην απάντησή της στις επιστολές αυτές, η Επιτροπή (ΓΔ ENER) δήλωσε ότι η ετήσια αξιολόγηση της κοινής επιχείρησης για το 2022 θα εστιάζει αποκλειστικά σε ζητήματα διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού, και ενθάρρυνε την κοινή επιχείρηση να προβεί σε αξιολόγηση 360 μοιρών της διοικητικής ομάδας της·

31. σημειώνει με ανησυχία ότι η κοινή επιχείρηση εξαρτάται σε μεγαλύτερο βαθμό από εξωτερικό προσωπικό τα τελευταία χρόνια· τονίζει ότι η παρατήρηση του Ελεγκτικού Συνεδρίου παρέμεινε σε εκκρεμότητα από το 2019, όταν το εξωτερικό προσωπικό αντιπροσώπευε το 62 % του μόνιμου και λοιπού προσωπικού της κοινής επιχείρησης· τονίζει ότι, σύμφωνα με το τρέχον στρατηγικό σχέδιο πόρων της κοινής επιχείρησης για την περίοδο 2021-2027, το εξωτερικό προσωπικό προβλέπεται να αυξηθεί το 2022 στο 93 % του μέγιστου αριθμού του μόνιμου και λοιπού προσωπικού που ενέκρινε η Επιτροπή και, εν συνεχεία, να μειωθεί σταδιακά στο 70 % έως το 2027· υπενθυμίζει ότι η κατάσταση αυτή ενέχει σημαντικούς κινδύνους για την κοινή επιχείρηση, οι οποίοι απειλούν τη διατήρηση των βασικών ικανοτήτων της και τη σαφήνεια της λογοδοσίας, όπως και με το ενδεχόμενο δικαστικών διαφορών και τη μείωση της αποδοτικότητας του προσωπικού λόγω της αποκεντρωμένης διαχείρισης· τονίζει, επιπλέον, ότι η χρήση προσωρινού προσωπικού θα πρέπει να παραμείνει προσωρινή λύση· υπενθυμίζει ότι η κοινή επιχείρηση πρέπει να ενισχύσει τα ήδη ληφθέντα μέτρα για τον μετριασμό των κινδύνων που σχετίζονται με τη χρήση εξωτερικού προσωπικού, ιδίως του κινδύνου μη αποδοτικής διαχείρισης λόγω του ασαφούς καταμερισμού αρμοδιοτήτων μεταξύ του μόνιμου και λοιπού προσωπικού και του εξωτερικού προσωπικού·

32. σημειώνει ότι τα λάθη όσον αφορά τους ανθρώπινους πόρους δεν μπορούν να επαναληφθούν και ότι μια αλλαγή νοοτροπίας διοίκησης είναι αναγκαία και πρέπει να διατηρηθεί· σημειώνει επίσης ότι στον τομέα των ανθρώπινων πόρων απαιτούνται αυξημένες προσπάθειες για να αποφευχθούν περιπτώσεις μακροπρόθεσμα κενών θέσεων, αυξημένης εναλλαγής προσωπικού, υπερβολικά υψηλού αριθμού εξωτερικού προσωπικού, εξάρτησης από λίγους υπαλλήλους όσον αφορά την εμπειρογνωσία, υπερβολικού φόρτου εργασίας και των συνακόλουθων απουσιών και ελλείψεων προσωπικού· καλεί να ενταθούν οι προσπάθειες δημιουργίας ελκυστικών και κοινωνικά δίκαιων συνθηκών απασχόλησης που θα στηρίζουν την επίτευξη των στόχων της κοινής επιχείρησης·

33. εκφράζει την υποστήριξή του για την κοινή επιχείρηση, η οποία, αποκρινόμενη στην κατάσταση αυτή, δρομολόγησε διάφορες δράσεις με σκοπό τη βελτίωση του εργασιακού περιβάλλοντος και της ευεξίας του προσωπικού, παρατηρεί οι εν λόγω ενέργειες εντάσσονταν σε ένα θεματολόγιο αλλαγών που έθετε στο στόχαστρο τον υπερβολικό φόρτο εργασίας, το αρνητικό εργασιακό κλίμα και την έλλειψη ενημέρωσης από μέρους της διοίκησης σχετικά με προγραμματισμένες αλλαγές σε οργανωτικό επίπεδο και οι οποίες αναμένεται ότι θα είναι αποτελεσματικές, με βάση τα αναφερόμενα συμβάντα.

34. σημειώνει ότι η μονάδα «Μάθηση & Ανάπτυξη» (M&A) της κοινής επιχείρησης συνέχισε να προσφέρει μεγαλύτερη ποικιλία διαδικτυακών και ψηφιακών πόρων, παρέχοντας αυξημένη ευελιξία και ελευθερία μάθησης όταν αυτό είναι επιθυμητό και αναγκαίο· σημειώνει ακόμη ότι συνολικά το 94 % των μελών του προσωπικού ήταν εγγεγραμμένο σε τουλάχιστον μία μαθησιακή δραστηριότητα κατά τη διάρκεια του 2021 και ότι το ποσοστό ικανοποίησης του προσωπικού όσον αφορά τις εσωτερικές δραστηριότητες M&A ήταν υψηλό —το 88 % του προσωπικού της κοινής επιχείρησης τις βαθμολογούσε είτε με «άριστα» είτε με «καλώς»·

35. σημειώνει ότι στις 31 Δεκεμβρίου 2021 οι κατειλημμένες θέσεις προσωπικού στην κοινή επιχείρηση περιλάμβαναν 47 μόνιμους υπαλλήλους, 226 έκτακτους υπαλλήλους και 166 συμβασιούχους υπαλλήλους· σημειώνει επίσης ότι η κοινή επιχείρηση βασίστηκε στη στήριξη 11 προσωρινών υπαλλήλων (σε ΙΠΑ) και δύο αποσπασμένων εθνικών εμπειρογνωμόνων·

36. σημειώνει, με βάση την ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων για το 2021, ότι δεν υπάρχει κατάλληλη ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων μεταξύ των μελών του προσωπικού και των διοικητικών στελεχών της κοινής επιχείρησης, καθώς μόνο το 19 % του προσωπικού και λιγότερο από το 10 % των διευθυντικών και των μη διοικητικών υπαλλήλων που προσλήφθηκαν το 2021 ήταν γυναίκες· εκφράζει τη λύπη του για αυτούς τους αριθμούς και ζητεί να ενταθούν οι προσπάθειες όσον αφορά την ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων·

37. σημειώνει ότι, σε συνέχεια της έρευνας του 2020 σχετικά με τον αντίκτυπο της πανδημίας της COVID-19 και με βάση τις επιπτώσεις της, το 2021 το τμήμα ανθρώπινων πόρων της κοινής επιχείρησης συνέχισε να εστιάζει πολύ ενεργά σε ψυχοκοινωνικές προληπτικές δράσεις στον τομέα της συναισθηματικής ευεξίας και της διαχείρισης του άγχους·

38. σημειώνει ότι, κατά τη διάρκεια του 2021, δημοσιεύθηκαν εξωτερικά 14 προκηρύξεις κενών θέσεων για έξι έκτακτους υπαλλήλους και οκτώ συμβασιούχους υπαλλήλους και ότι, συνολικά, ολοκληρώθηκαν 14 διαδικασίες επιλογής, εκ των οποίων τρεις δημοσιεύθηκαν το 2020 και οι υπόλοιπες 11 το 2021·

Συστήματα διαχείρισης και ελέγχου

39. παρατηρεί ότι, κατά τη διάρκεια του 2020 και του 2021, η κοινή επιχείρηση υποβλήθηκε σε τακτικές ετήσιες αξιολογήσεις από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες και σε εντατικούς εσωτερικούς ελέγχους που κάλυπταν τους περισσότερους από τους κρίσιμους τομείς των δραστηριοτήτων της και ότι η εφαρμογή των διορθωτικών μέτρων ως απάντηση στους ελέγχους και τις αξιολογήσεις, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι εντοπισθέντες κίνδυνοι· εκφράζει, ωστόσο, τη λύπη του για το γεγονός ότι αυτό είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση του διοικητικού φόρτου, ενώ δεν ήταν προφανές ότι οι πρόσθετοι έλεγχοι ήταν αποδοτικοί ούτε ότι βελτίωσαν το σύστημα·

40. σημειώνει ότι το 2021 η κοινή επιχείρηση ευθυγράμμισε περαιτέρω τα πρότυπα διαχείρισης και εσωτερικού ελέγχου (ΠΔΕΕ), τους δείκτες και τις διαδικασίες της με το πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου της Επιτροπής·

41. σημειώνει ότι η κοινή επιχείρηση ακολούθησε μια σταδιακή προσέγγιση για τον προσδιορισμό των ισχυρών σημείων και των αδυναμιών του συστήματος εσωτερικού ελέγχου με βάση τυχόν ελλείψεις που εντοπίστηκαν στη λειτουργία των ΠΔΕΕ και διαμόρφωσε αντίστοιχες διορθωτικές ενέργειες, καταλήγοντας στα συμπεράσματα για την κατάρτιση της δήλωσης αξιοπιστίας του διευθυντή και την υποβολή εκθέσεων στην ενοποιημένη ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων (ΕΕΕΔ)·

42. σημειώνει ότι, στην ΕΕΕΔ του 2021, η κοινή επιχείρηση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι όλες οι συνιστώσες λειτουργούν από κοινού με ενοποιημένο τρόπο· σημειώνει, ωστόσο, ότι, καθώς διαπιστώθηκε κρίσιμη ανεπάρκεια σε μία συνιστώσα, και συγκεκριμένα στις «Δραστηριότητες ελέγχου - Πρόβλημα όσον αφορά την ευεξία του προσωπικού», η διοίκηση της κοινής επιχείρησης κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το συνολικό σύστημα εσωτερικού ελέγχου ήταν εν μέρει αποτελεσματικό.